

DONGs køb af Elsam, Energi E2, Frederiksberg Elnet og Københavns Energi

Journal nr. 4/0160-0200-0001/ISA/CS

Rådsmødet 29. marts 2006

1. Resume

EU-Kommissionen godkendte den 14. marts DONG A/S's køb af Elsam A/S, Energi E2 A/S (E2), Københavns Energi Holding A/S (KE) og Frederiksberg Elnet A/S (FE). Godkendelsen sker på betingelse af, at DONG sælger et af de to danske gaslagre og i 6 år bortauktionere gas svarende til 10 pct. af det danske forbrug i 2005.

Fusionen er blevet behandlet i et tæt samarbejde mellem EU-Kommissionen og Konkurrencestyrelsen. Godkendelsen kommer efter en grundig undersøgelse af fusionens virkninger på markederne for elektricitet og naturgas i Danmark og Sverige.

Det vurderes, at fusionen uden tilsagn vil skade konkurrencen på en række naturgasmarkeder, herunder markedet for detailkunder, engroshandel med naturgas samt markedet for lagerydelser.

Fusionen vil uden tilsagn skade konkurrencen ved at fjerne aktuel og potentiel konkurrence på både en gros- og detailmarkedet for naturgas, øge adgangsbarriererne på disse markeder og at fusionen fjerner en væsentlig del af efterspørgslen efter naturgas. Hertil kommer at fusionen styrker DONGs mulighed for at øge konkurrenternes omkostninger til lagerydelser.

Fusionen vil ikke skade konkurrencen på el-markederne. På engrosmarkedet for el bevirker fusionen, at Vattenfall får produktionskapacitet i både Vestdanmark og Østdanmark, der ikke er direkte forbundet med el-kabler. Fusionen vil derfor øge konkurrencen i forhold til den nuværende situation, hvor Elsam og Energi E2 kun er i konkurrence med hinanden via el-kablerne til Norge og Sverige.

På detailmarkedet for el vil fusionen skabe en virksomhed med en markedsandel mellem 25 og 30 pct. Den fusionerede virksomheds position på dette marked anses ikke for at skade konkurrencen.

På baggrund af konkurrencemyndighedernes vurdering af fusionen har DONG tilbudt en omfattende tilsagnspakke. DONG tilbød for det første at sælge det største af sine to naturgaslagre (i Lille Torup i Jylland).

Yderligere vil DONG sætte en større mængde naturgas på auktion. Der holdes i alt 6 auktioner, hvor DONG på hver auktion sælger 400 mio. kubikmeter naturgas – svarende til ca. 10 pct. af det danske forbrug i 2005. Auktionen bliver afholdt i to faser. I den første fase vil det være muligt at indgå swap-aftaler med naturgas fra handelspladser (hubs) i UK, Holland, Belgien og Tyskland mod at få gas fra den danske handelsplads (hub). I den første fase bydes dels med naturgas fra en anden hub dels med et pengebeløb. Alt naturgas, der ikke sælges i den første fase, sælges i anden fase, hvor gassen sælges til den højest bydende.

Konkurrencestyrelsens samarbejde med Kommissionen i denne sag er nærmere beskrevet i afsnit 2. I afsnit 3 beskrives fusionsparterne, fusionen samt de markeder parterne opererer på. I afsnit 4 ses nærmere på den konkurrencemæssige effekt af fusionen, mens afsnit 5 beskriver tilsagnene samt de forventede effekter af disse.

2. Konkurrencestyrelsens samarbejde med Kommissionen

Konkurrencestyrelsen har igennem de seneste år behandlet en række store sager på de danske energimarkeder. Senest aftalen mellem HNG/Midt-Nord og DONG – der vedrørte naturgasmarkedet – på Konkurrencerådets møde i december 2005 og Elsams køb af Nesa vedr. elmarkedet på konkurrencerådets møde i marts 2004.

Energisagerne har givet styrelsen et godt kendskab til de danske energimarkeder, som Kommissionen har kunnet bruge i vurderingen af DONGs køb af Elsam, E2, KE og FE.

Konkurrencestyrelsen har således bidraget med beskrivelser og vurderinger på de berørte markeder, samt bidraget med vurderinger af behov for og effekten af mulige tilsagn.

Konkurrencestyrelsen er ikke bekendt med, at Kommissionen tidligere har indgået i et sådan samarbejde med en konkurrencemyndighed i løsning af en konkurrencesag. Det er styrelsens klare opfattelse, at samarbejdet har været gavnligt både i relation til løsning af sagen og i relation til eventuelle fremtidige sager på det danske energimarked.

I forbindelse med DONGs implementering af tilsagnene skal Konkurrencestyrelsen overvåge DONGs gasrelease af 400 mio. kubikmeter naturgas årligt fra 2006 til 2011.

3. Fusionen, fusionsparterne og de relevante markeder

DONGs køb af Elsam, E2, KE og FE er tæt knyttet til Vattenfalls køb af aktiver i Elsam og E2.

DONG overtager Vattenfalls ejerandele i Elsam på ca. 35 pct., mod at Vattenfall får ejerskabet til en række aktiver tidligere ejet af Elsam og E2. Vattenfall får bl.a. ejerskabet til Fynsværket og Nordjyllandsværket – begge kraftværker tidligere ejet af Elsam.

På Sjælland får Vattenfall yderligere Amagerværket samt de decentrale kraftvarmeværker i Hillerød og Helsingør. Hertil kommer, at Vattenfall og DONG deler ejerskabet af vindmølleparken på Horns rev med 60 pct. til Vattenfall og 40 pct. til DONG. Vattenfall overtager desuden Elsams landvindmøller.

I februar 2005 købte DONG selskabet KE af Københavns kommune, og FE af Frederiksberg kommune. DONG blev dermed også ejer af KE's 34 pct. af aktierne i E2 og FE's 2 pct. af aktierne i E2. DONG indgik desuden aftaler med de øvrige aktionærer i E2, hvilket forøgede DONGs ejerandel i E2 med yderligere 28 pct. Dette giver samlet set ejerskab til 64 pct. af Energi E2. Hertil kommer, at NESA ejer de resterende 36 pct. af E2.

DONG opnår således fuld kontrol over Elsam (herunder Nesa), KE og FE, og derigennem fuld kontrol med E2.

Vattenfalls køb af Elsams og E2s aktiver er en separat fusion, og er godkendt af Kommissionen den 22. december 2005, jf. "COMP/M.3867-Vattenfall/Elsam and Energi E2 assets".

Fusionsparterne

DONG A/S er et statsejet selskab, der primært opererer med produktion, transport og handel med olie og naturgas og hertil knyttede ydelser som lager og distribution af naturgas.

DONG's gasaktiviteter er spredt ud på en række datterselskaber, der varetager specialområder, herunder bl.a. indkøb af gas, salg af naturgas til centrale og decentrale kraftvarmeværker samt handels- og forsyningspligtselskaber i Danmark, salg til store og små erhvervs- og privatkunder i Danmark samt salg af naturgas til Tyskland, Holland og Sverige.

Elsam og E2 er hver især dominerende el-producenter i Vestdanmark (Elsam) og Østdanmark (E2). Begge selskaber er aktive i produktion og salg af elektricitet – såvel fysisk som finansielt – på engrosmarkedet og i produktion af fjernvarme. Elsam har yderligere via sit ejerskab af Nesa, detail el-aktiviteter i Østdanmark. E2 var før fusionen ejet af en række kommuner og Nesa. Elsam var før fusionen ejet af Vattenfall, DONG samt en række kommuner.

KE og FE leverer elektricitet til husholdninger og virksomheder i Københavnsområdet. Begge selskaber var kommunalt ejet før fusionen.

De relevante markeder

På baggrund af markedsundersøgelser og erfaringen fra tidligere sager på energiområdet afgrænses en række markeder, hvor fusionens effekt skal vurderes. Fusionens effekt skal således både vurderes på markeder for naturgas og på markeder for el.

Naturgas

Fusionen vurderes på fem forskellige relevante markeder for naturgas.

For det første er der et marked for lager og fleksibilitetsydelser for naturgas. Set fra dansk side er det geografiske marked Danmark, set fra svensk side er det geografiske marked Sverige og Danmark.

Markedet består af flere segmenter:

- Deciderede lagerfaciliteter,
- Afbrydelige kunders efterspørgsel, fx de centrale kraftværker,
- Fleksible leveringskontrakter (uanset om det er baseret på import eller dansk produktion/leveringskontrakter),
- Fleksible gas-kontrakter ift. gas-handelspladser (hubs) eller kontrakter indgået bilateralt,
- Line-pack, dvs. lager i gasrørene der skabes ved at øge eller formindske trykket i rørene.

Kommissionens markedsundersøgelser viste, at ingen af de fire nævnte alternativer fuldt ud er substitutter til gaslagerne. Kommissionen finder dog, at det i denne sag ikke er nødvendigt at afgøre, om det er tale om et eller flere markeder.

Der er flere grunde til, at markedet geografisk – set fra dansk side – kan afgrænses til Danmark:

- De fleste fleksibilitetsydelser er kun tilgængelige på det nationale marked
- Der er kun få lagerfaciliteter tilgængelige i Sverige, mens brugen af de tyske lagerfaciliteter er ensbetydende med større transportomkostninger. I markedsundersøgelsen blev der også udtrykt skepsis ved de udenlandske lagerfaciliteters relevans ved salg af gas i Danmark.
- DONG bruger selv lokale lagerfaciliteter til deres aktiviteter i Tyskland og Holland.

For det andet er der et dansk engrosmarked for naturgas. Set fra svensk side er markedet ikke afgrænset ned til mindste detalje, men kan afgrænses til enten Sverige eller Danmark og Sverige.

Engrosmarkedet for naturgas omfatter alt salg, uanset om det sker via den danske markedsplads (GTF'en)^[2], leveringskontrakter eller andre aftaler. Sælgerne på markedet er fysiske^[3] eller kontraktmæssige importører, re-importører (i tilfælde af såkaldt turn-around gas, dvs. gas der sendes mod Tyskland, men vendes og sendes tilbage til Danmark), producenter og handelselskaber. Køberne på markedet er handelselskaber eller centrale kraftværker.

Kommissionens markedsundersøgelse viser klare tegn på, at engrosmarkedet set fra dansk side er afgrænset til Danmark, mens det set fra svensk side er enten Sverige eller Danmark og Sverige. Dette er der flere grunde til:

- Alt gas der forbruges i Danmark er dansk (off-shore) gas
- Fra 2003 til 2005 udgør den kontraktmæssige import mindre end 12 pct. af det samlede danske forbrug.
- Priserne på handelspladserne (hub'ene) i Benelux-landene, Tyskland og UK har en ubetydelig effekt på engrospriserne i Danmark.
- De forskellige aktører på gas-engrosmarkederne har forskellige markedsandele i forskellige lande.
- Markedsundersøgelsen viste, at danske gaskøbere havde lille kendskab til engros-gaspriserne i Tyskland, og at import fra Tyskland kun blev betragtet som et meget svagt substitut til gas på det danske engrosmarked.
- Der er ekstra transportomkostninger, kapacitetsbegrænsninger og administrative besværligheder forbundet med import af gas.

For det tredje er der et dansk marked for levering af gas til de centrale kraftværker. Det svenske marked udstrækker sig enten til Sverige eller Sverige og Danmark.

I Kommissionens beslutning fremhæves, at de centrale kraftværker har mindre adgangsbarriere for at komme ind på naturgas-engrosmarkedet end andre virksomheder, der forbruger gas. Dette marked adskiller sig desuden fra andre detailmarkeder ved at deres efterspørgsel er mere fleksibel, de centrale kraftværker har et andet efterspørgselsmønster, og priser/kontrakterne er forskellige fra de øvrige aftagere på markedet.

Da de centrale kraftværker er kunder (eller kunder af kunder) på engrosmarkedet er det geografiske marked højest af samme udstrækning som engrosmarkedet. Set fra dansk side er det geografiske marked Danmark.

For det fjerde er der et eller flere danske markeder for levering af naturgas til store industrikunder og decentrale kraftværker.

I beslutningen overvejes det, om levering af naturgas til store industrikunder og decentrale kraftværker er et eller to forskellige markeder (der tages dog ikke stilling til dette). Forskelle til Sverige og Tyskland er dog ensbetydende med, at der er tale om et dansk marked.

For det femte er der et eller flere markeder for levering af naturgas til mindre virksomheder og husholdninger. Dette marked er enten Danmark eller regionalt.

Uden der tages stilling til spørgsmålet overvejes det, om såkaldte skabelon-kunder med et forbrug på hhv. over og under 300.000 kubikmeter tilhører samme marked. Dette er imidlertid uden betydning for afgørelsen, og afgrænses derfor ikke nærmere.

Elektricitet

Markederne for elektricitet afgrænses ikke ned i mindste detalje, da fusionen ikke vurderes at have effekt på disse markeder.

For det første defineres et marked for engros elektricitet som enten hhv. Vestdanmark og Østdanmark eller eventuelt bredere. Desuden nævnes mulighed for, at der er et separat marked for bilaterale handler med kunder, der er for små til at have adgang til Nord Pool. Endelig bemærkes, at der formentlig er et separat marked for systemtjenester.

For det andet findes et marked for finansielle el-produkter som fx forwards og optioner på elektricitetsprisen. Desuden nævnes mulighed for, at der er et separat marked for de såkaldte CfD'er (differencekontrakter), hvor fx vestdanske producenter kan sikre sig mod prisforskelle mellem Vestdanmark og Norge/Sverige.

For det tredje findes et marked for elektricitet til danske timeaflyste kunder. Dvs. de større danske erhvervs-kunder.

For det fjerde er der et marked for elektricitet til mindre erhvervsdrivende og husholdninger. Der tages ikke stilling til, om dette marked er dansk eller regionalt.

4. Den konkurrencemæssige effekt af fusionen

Uden tilsagn vil fusionen skade konkurrencen på en række naturgasmarkeder. Fusionen skader imidlertid ikke konkurrencen på el-markederne. Tværtimod vil fusionen umiddelbart øge konkurrencen på engros-elmarkedet, da fusionen introducerer en ny aktør (Vattenfall) på markedet i Østdanmark og markedet i Vestdanmark.

Der vil ifølge Energinet.dk tidligst være en elektrisk forbindelse mellem Østdanmark og Vestdanmark i 2010. Der er altså p.t. ikke nogen mulighed for at sende elektricitet direkte mellem Øst- og Vestdanmark. Elsam og E2 konkurrerer således ikke direkte med hinanden, men udelukkende via det svenske marked, hvor både Øst- og Vestdanmark er forbundet til. Salg af kraftværker fra både Elsam og E2 til Vattenfall i både Øst- og Vestdanmark vil altså øge konkurrencen i den danske engros-elektricitetssektor.

På elektricitets-detailmarkedet skaber fusionen et selskab med en markedsandel på 20-35 pct. Det danske elektricitets-detailmarked er ret fragmenteret og der findes andre aktører med tilsvarende markedsandele, der vil være i stand til at konkurrere med det nye selskab.

Markedet for gaslager og gasfleksibilitet

Markedsundersøgelsen viser, at DONG er dominerende på det danske marked for lager-/fleksibilitets-ydelser.

Adgangen til lager og fleksibilitetsydelse er nødvendigt for at kunne drive forretning med naturgas. DONGs køb af Elsam og E2, der er de største leverandører af fleksibilitetsydelse bortset fra DONG, giver DONG bedre mulighed og større incitament til at benytte disse fleksibilitetsydelse og dermed mindske lagerbehovet.

Konkurrenternes mulighed for at få adgang til fleksibilitetsydelse forringes med fusionen og lageromkostningerne stiger, da et mindre lagerforbrug fra DONGs side øger lageromkostninger for konkurrenterne. Det skyldes, at der er færre enheder at fordele de faste lageromkostninger på. DONG vil af den grund opleve et mindre konkurrencepres efter fusionen end før fusionen.

Markedet for engrossalg af gas

DONG har en markedsandel i omegnen af 70 - 90 pct. på engrosmarkedet. Der findes imidlertid en række kanaler, DONG kan blive konkurrenceudsat gennem.

- Operatører i det danske off-shore-område
- Import fra Tyskland
- Turn-around gas ved Ellund
- Likvidt dansk engrosmarked
- Ny gas-rørkapacitet eller andre importmuligheder

Tilsammen giver disse kanaler til konkurrence kun et begrænset konkurrencemæssigt pres på DONG.

DONGs køb af Elsam og E2 vil fjerne både aktuel og potentiel konkurrence til DONG på engrosmarkedet. Hertil kommer, at Vattenfalls køb af en mindre del af Elsam og E2s gasfyrede kapacitet ikke kan opveje det forhold, at DONG ikke længere vil opleve en konkurrencemæssig trussel fra Elsam og E2.

DONGs køb af Elsam og E2 vil yderligere fjerne 25 pct. af det danske forbrug fra markedet. Med fusionen sker der altså en væsentlig "customer foreclosure" – dvs. der bliver færre kunder til konkurrenterne på markedet, og det bliver dermed sværere for konkurrenterne at opnå en kundemasse, der er stor nok til, at det er en overskudsgivende forretning.

Markedet for naturgas til centrale kraftværker

Både E2 og Elsam har lavet en gas-indkøbsaftale med DONG, der løber frem til 2009. Fusionen forventes derfor ikke at få effekt på dette marked i denne periode. Hertil kommer, at Elsam og E2 ikke kan betragtes som potentielle leverandører på dette marked, da det vil være ensbetydende med, at de skulle levere gas til hinanden.

Fusionen forventes ikke at få konkurrencemæssig effekt på markedet for naturgas til centrale kraftværker.

Markedet for gasleverancer til industrielle kunder og decentrale værker

DONG har en markedsandel på 65 - 80 pct. på markedet for gasleverancer til industrielle kunder og decentrale værker.

DONGs dominans på engrosmarkedet, lager, offshore gas og importgas-ledning styrker yderligere DONGs dominans på markedet for gasleverancer til industrielle kunder og decentrale værker.

DONGs køb af Elsam og E2 styrker DONGs dominans på markedet ved at øge adgangsbarriererne for konkurrenterne og ved at eliminere potentiel konkurrence.

Adgangsbarriererne øges ved, at det bliver sværere for konkurrenter at få kritisk masse, når en stor del af den danske efterspørgsel fjernes fra markedet, og at det bliver sværere/dyrere for konkurrenterne at købe lager/fleksibilitetsydelse. Hertil kommer at DONG vil være i en bedre position til at tilbyde såkaldt "dual fuel"-tilbud, dvs. kombineret salg af gas og elektricitet.

Fusionen eliminerer den potentielle konkurrence fra Elsam, E2, KE og Nesa. Både Elsam og E2 har adgang til gas, der kan kombineres med salget af elektricitet til industrikunder. Nesa og KE har et stærkt energi "brand" og har adgang til en stor kundebase af industrielle kunder, der kan anvendes ved "dual fuel"-tilbud.

Markedet for gasleverancer til mindre erhvervsdrivende og husholdninger

DONG er dominerende med markedsandele på mere end 90 pct. i to regionale områder for gasleverancer til mindre erhvervsdrivende og husholdninger. Dette er bl.a. en konsekvens af store adgangsbarrierer til markedet.

Betragtes markedet nationalt har DONG og HNG/MN en kollektiv dominerende stilling med markedsandele på hhv. 25-40 pct. og 50-60 pct.

Fusionen vil styrke DONGs dominans ved at øge adgangsbarriererne gennem større lageromkostninger, mindre mulighed for fleksibilitetsydelse og mindre mulighed for at opnå kritisk masse. Hertil kommer at fusionen vil eliminere potentiel konkurrence fra KE og Nesa.

5. Vurdering af tilsagn

DONG har afgivet to tilsagn, der skal imødekomme fusionens skadelige virkninger på konkurrencen på en række naturgasmarkeder.

For det første sælger DONG sit naturgaslager i Lille Torup, der er det største lager af de to lagre DONG ejer. DONG forpligter sig yderligere til i en længere årrække ikke at købe direkte eller indirekte indflydelse over hele eller dele af lageret, medmindre Kommissionen har godkendt dette forinden.

For det andet udbyder DONG gas via et gas release program på 400 mio. kubikmeter hvert år fra 2006 til 2011 svarende til i alt 2.400 mio. kubikmeter. Den bortaktionerede mængde svarer ca. til 10 pct. af det samlede danske naturgasforbrug i 2005.

I gas release programmet er også tilknyttet en kunde release. Hvis en kunde hos DONG ønsker at udnytte et tilbud fra en konkurrent – der har købt gassen via gas release programmet – vil DONG løse kunden fra den kontraktmæssige forpligtelse svarende til den relevante mængde naturgas.

Gasreleaseprogrammet er inddelt i to faser. I den første fase stiller DONG gas til rådighed på den virtuelle handelsplads/hub i Danmark mod et swap med gas på en anden nordeuropæisk hub. DONG udbyder således gas i Danmark mod at få en tilsvarende mængde gas i enten Tyskland, England, Holland eller Belgien. Mængder der ikke sælges/swap'es i første fase videreføres til anden fase i samme år.

I anden fase udbydes naturgassen som i en traditionel gas release, hvor gassen sælges til den højest bydende kunde.

Køberne af gassen i gas release-programmet får gode muligheder for at afsætte gassen i Danmark. DONG har yderligere afgivet tilsagn om, at kunder hos DONG, der ønsker at købe gas fra køberne i gas release programmet vil blive løst fra deres kontraktretlige forpligtelse til køb hos DONG med en tilsvarende mængde.

Auktionsdesignet er ikke fastlagt i tilsagnspakken. Kommissionen skal godkende det endelige design af auktionen, inden auktionen træder i kraft.

Hvis der sker væsentlige ændringer i markedet, kan DONG anmode Kommissionen om at blive løst fra de to sidste auktioner.

Effekt af de to tilsagn på lager/fleksibilitetsmarkedet

Den største effekt af tilsagnene på lager/fleksibilitetsmarkedet kommer fra salget af lageret i Lille Torup. Hertil kommer, at gas release programmet øger likviditeten på det danske engrosmarked og dermed også giver nye muligheder for fleksibilitet.

Lageret i Lille Torup har en kapacitet på ca. 400 mio. kubikmeter naturgas, hvor ingen aktører har reservationer på mere end 1 år. Lageret i Lille Torup udgør mere end 57 pct. af den danske lagerkapacitet og udgør dermed en væsentlig andel af den samlede mængde lager/fleksibilitet, der er til rådighed i Danmark. Salget af lageret vil derfor resultere i en større konkurrence på markedet for lager-/fleksibilitetsydelse.

Markedstesten viste, at salget af lageret i Lille Torup vil have en positiv effekt på konkurrencen på lager-/fleksibilitetsmarkedet i Danmark.

Der vil imidlertid også være en positiv effekt på markedet fra gas release programmet, der komplementerer den fleksibilitet, der tilbydes af lageret i Lille Torup.

Både lager-salget og gas release programmet i DONGs tilsagnspakke vil have en positiv effekt på det svenske marked. Konkurrencen mellem DONG og den fremtidige ejer af lageret i Lille Torup vil også være til gavn for svenske lager-kunder. Det samme gælder effekten af gas release programmet.

Effekt af de to tilsagn på engrosmarkedet for naturgas

Kommissionen vurderer, at DONGs salg af lageret i Lille Torup i kombination med gas release programmet fjerner alle konkurrencemæssige bekymringer på engrosmarkedet for naturgas.

Som tidligere nævnt udgør gas release programmet på årligt 400 mio. kubikmeter 10 pct. af det årlige naturgasforbrug i Danmark i 2005. "Customer foreclosure"-problemet bliver løst af gas release programmet i kombination med det kunde release, DONG har givet tilsagn om. I kombination kompenserer disse tilsagn for de mængder naturgas E2 hidtil har forsynet markedet med – svarende til 5 pct. af det danske forbrug. Tilsagnene om kunde og gas release kompenserer yderligere for eventuelle mængder Elsam og E2 ville have købt i tillæg til deres indkøbsaftale med DONG frem til 2009.

Kunde og gas release tilsagnene kompenserer desuden for tabet af potentiel konkurrence fra Elsam og især E2, der sker som følge af fusionen. Dog er det svært med sikkerhed at vurdere, hvor store mængder naturgas Elsam og E2 ville have udbudt på engrosmarkedet i fremtiden. Dog skal det bemærkes, at import af E2 og til E2 med tillæg af alle øvrige konkurrenters (med undtagelse af swap med DONG) markedsandele udgjorde 5 - 20 pct. af markedet i 2004.

Det skal yderligere bemærkes, at mængderne i gas release programmet kan leveres med stor fleksibilitet, hvilket gør gassen anvendelig til alle formål på det danske engrosmarked. Tilsagnet om kunde release er særlig vigtig, da det giver køberne af gas fra gas release programmet et incitament til at afsætte gassen i Danmark. Kunde release tilsagnet er rettet mod problemet vedr. "customer foreclosure" og understøtter adgangen til det danske marked.

Det skal også bemærkes, at DONG over for Kommissionen har tilkendegivet, at købet af E2 ikke vil have negativ indflydelse på projektet om at bygge et kabel mellem Østtyskland, Sydsverige og Østdanmark (BGI-projektet)¹⁴¹.

I markedstesten af tilsagnene gav en stor del af markedets aktører udtryk for, at både varigheden og mængderne i gas release programmet er tilstrækkeligt til at imødegå de konkurrenceskadelige effekter af fusionen på engrosmarkedet for naturgas.

DONGs salg af gaslageret i Lille Torup vil også være med til at imødegå de konkurrenceskadelige effekter af fusionen på engrosmarkedet for naturgas. Det skyldes, at adgang til lagerkapacitet fra en uafhængig udbyder er et væsentligt element for en tredjeparts aktiviteter i Danmark.

Effekt af tilsagnene på marked(erne) for levering til industrielle kunder og decentrale kraftværker samt marked(erne) for levering til mindre virksomheder og forbrugere

Eliminering af de af fusionen følgende øgede adgangsbarrierer

Gas release programmet løser de konkurrenceskadelige virkninger, der følger af fusionens "customer foreclosure" effekt og den ringere mulighed for at opnå kritisk kundemasse. Især den del af tilsagnet, der vedrører kunde release, hjælper til at løse disse problemer. De 400 mio. kubikmeter naturgas, der bortauktioneres, udgør 17 pct. af markedet for levering til industrielle kunder og decentral kraftværker og udgør 45 pct. af markedet for levering til mindre virksomheder og husholdninger.

De 400 mio. kubikmeter, der årligt bortauktioneres, vil have en betydelig effekt på likviditeten på det danske engrosmarked. Det vil understøtte muligheden for at aktører på markedet kan udbyde "dual fuel" – dvs. naturgas og elektricitet i kombination med hinanden – i direkte konkurrence med DONG.

Alle betænkeligheder relateret til den af fusionen følgende manglende mulighed for konkurrenter til at anvende de centrale kraftværker som fleksibilitetsinstrument samt "input foreclosure" afhjælpes af fleksibilitetsbestemmelserne i gas release programmet og ved salget af lageret i Lille Torup.

Samlet set vil tilsagnene betyde, at adgangsbarriererne efter fusionen ikke vil være større end før fusionen.

Fjernelse af den af fusionen følgende eliminering af potentiel konkurrence

Tilsagnene vil efter fusionen reducere adgangsbarriererne på markedet i en grad, der er ensbetydende med, at den potentielle konkurrence efter fusionen ikke er mindre efter fusionen end før fusionen. Både gas release programmet og salget af naturgaslageret har betydning for dette.

Gas release programmet forbedrer muligheden for, at andre aktører end DONG får adgang til naturgas med fleksibilitetsydelse. Hertil kommer, at kunde release tilsagnet sikrer, at aktører, der køber naturgas via gas release programmet, har relativt let ved at afsætte naturgassen på det danske marked.

Salget af lageret vil understøtte adgangen til det danske marked ved at introducere konkurrence mellem de to lagre. Det eliminerer risikoen for "input foreclosure" på lager/fleksibilitets-markedet og styrker tilliden til en ikke-diskriminerende adgang til lager-/fleksibilitetsydelse.

^[1] Kommunerne i Helsingør, Roskilde, Hillerød og Slagelse (SK-EL) samt selskabet NVE-SEAS.

^[2] Gas Transfer Facility, der er den danske handelsplads. En naturgashandelsplads kaldes også for en hub.

^[3] I denne sammenhæng skal fysisk import forstås som leverancer af naturgas til det danske gasnet.

^[4] E2 deltager i Baltic Gas Interconnector (BGI) projektet, der skal forbinde de svenske, danske og tyske naturgasmarkeder med en ny gasledning under Østersøen fra Avedøre og Trelleborg (Sverige) til Rostock (Tyskland).